

Gula villan på Gårvik

Den gamla trävillan med vita knutar.

Vid badplatsen på Gårvik ligger en gul, vacker gammal trävilla med vita knutar, fönsterfoder och balkongräcken. Den byggdes 1930 av en välbärgad dansk man som hette Jens Bak-Jensen. Han var stadsarkitekt i Köpenhamn och man kan kanske undra varför han byggde just på det vackra Gårvik och inte vid någon strand i Danmark. Jo, han blev nämligen förälskad i en mycket vacker ung kvinna från Munkedal, som hade rest till Köpenhamn för att arbeta. Hon hette Ida Johansson eller »fiskarns Ida« som hon kallades i Munkedal. Ida växte upp i ett litet vitt hus på Stale, till höger om Konsum, det som senast varit Tempo, och mitt emot huset där Schewenius damekipering låg. Huset är nu rivet men många minns det nog för trapporna till husets ingång slutade/började direkt på trottoaren.

Ida ville väldigt gärna att maken skulle bygga ett sommarhus på Gårvik, nära familj och gamla vänner och huset stod alltså färdigt 1930. Familjen Bak-Jensen bodde i villan varje sommar utom under krigsåren. En av familjens bilar förvarades i garaget under kriget, för i Danmark var risken stor att den skulle tas i beslag av tyskarna. Garaget, som byggdes i samma stil som villan, rymmer nu badplatsens toaletter.

Tomten runt villan var mycket större då än den är idag och man byggde tidigt en lång brygga med ett litet badhus längst ut, ungefär där hopptornet är idag. Några meter från strandkanten fanns en häck av vresrosor och taggtråd och innanför denna häck fick man inte gå, man vågade nästan inte gå på strandkanten nedanför häcken heller. Jag minns att jag som liten på 1950-talet ibland kikade in genom häcken och

Gula villan 2024. Foto: Sverker Balksten

beundrade den finklädda tanten med stor hatt, som ofta satt i en solstol inne på tomten.

1962 dog Jens och Ida blev änka. 1968 sålde hon villan till Munkedals kommun i stället för att bjuda ut det till ett betydligt högre pris på den öppna marknaden. Ida ville att Munkedals innevånare, speciellt barnen, skulle kunna ha glädje av villan. Som kompensation fick hon till ett lågt pris köpa tomten mitt över Gårviksvägen, där Jens och Idas ena dotter Eva med maken Bob byggde ett hus. Det ägs idag av Evas söner Thomas och Peter, Idas barnbarn.

Gula villan sköttes dåligt av kommunen och 2008 förberedde man en försäljning. Kommunen styckade av tomten och lät reparera burspråket mot havet. Tyvärr togs de spröjsade fönstren bort och moderna, av dålig kvalitet, sattes in.

Gårvik på 1930-talet. Foto: Oscar Färdig

Försäljningen blev dock inte av utan huset blev kvar i kommunens ägo och fick mer eller mindre förfalla.

2014 planerade kommunen att riva Gula villan. Det blev stort motstånd mot detta, speciellt från boende och badande på Gårvik, som tyckte att villan var ett vackert signum för Gårviks badplats och i stället borde restaureras. Bo Lindström, sommarboende på Gårvik sedan 1950-talet, undersökte möjligheten att få huset byggnadsminnesförklarat. Lars Rydbom från Bohusläns museum fick i uppdrag att titta på huset och han jämförde det med de mycket välkända sommarvillorna i Falsterbo, som ritats av den kände arkitekten och formgivaren Josef Frank. Rydbom ansåg det vara mycket angeläget att bevara den vackra villan på Gårvik även om den inte blev förklarad som byggnadsminne. I den vevan bildades »Intresseföreningen Gula villan på Gårvik« och föreningen begärde att få ta hand om huset.

Året därpå, 2015, fick föreningen, efter många förhandlingsrundor med kommunen, ett nyttjanderättsavtal på 25 år. Föreningen fick också som startbidrag till restaureringen den summa det skulle ha kostat att riva huset. Restaureringen skulle göras i samma stil som villan ursprungligen hade.

2016 påbörjades arbetet. Det mest angelägna var att få huset tätt eftersom det var svårt skadat av läckande tak och fönster mot havet. Balkonggolvet var ruttet och farligt att gå på och hela väggen mot stranden var ruttet och måste bytas ut. Intresseföreningen har vid flera tillfällen ansökt om

Så här ser det ut på andra våningen efter renoveringen.

Foto: Sverker Balksten

bidrag från Thordénstiftelsen och tack vare generösa bidrag från stiftelsen kunde taket läggas om och nya specialtillverkade fönster med spröjs köpas in. Föreningens medlemmar skrapade och målade om huset, skadade fönster reparerades och likaså väggen mot havet. Idas dotter Eva, hennes söner och flera barnbarn deltog i arbetet. Evas söner har fortsatt att hjälpa till när de årligen vistas på Gårvik och de har också vid flera tillfällen donerat pengar till inredning och husgeråd.

När huset blivit tätt och uppfräschat på utsidan återstod ett krävande arbete inomhus. MEN DÅ KOM PANDEMIN! Åren 2020–21 stod arbetet därför i stort sett stilla. Därefter har restaureringen fortsatt, först med köket och det stora rummet på nedervåningen, där en spisinsats för vedeldning satts in i den öppna spisen. Ett nytt golv på balkongen och målning och tapetsering i stora rummet på övervåningen är också gjort. Resterande arbete inomhus har startat under våren och förhoppningsvis blir arbetet med insidan klart innan vattnet stängs av och villan bommas igen för vintern.

Två veckor varje sommar disponerar simskolan villan och ett rum på övervåningen rymmer simskolans utrustning året runt. Munkedals skolor brukar också låna huset till att värma sig i när eleverna ska göra simprov i augusti varje år. Allt detta för barn är gratis, eftersom »fiskarns Ida« nog velat ha det så. Gula villan, som nu är i bra skick med fullt utrustat kök, går att hyra för en billig penning till sammankomster av olika slag, såsom födelsedagskalas, föreningsmöten, privata sammankomster etc. Gula Villan skall också ses som en del av Munkedals kommuns kulturarv som skall bevaras.

Vi hoppas att fler munkedalsbor får upp ögonen för den vackra Gula villan på Gårvik och hyr den. 🏡

MARGARETA LINDSTRÖM